

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Tos/30/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820010204
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivo Maruščák
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8820010204.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Iva Maruščáka a sudcov JUDr. Moniky Halkociovej a JUDr. Petra Tobiaša, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 25.11.2020, v trestnej veci proti odsúdenému F., pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zákona, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 13Nt/4/2020 zo dňa 29.09.2020 takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku z r u š u j e napadnuté uznesenie a okresnému súdu ukladá, aby vo veci znova konal a rozhodol.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 446 Tr. poriadku v spojení s § 74 ods. 1 Tr. zákona zmenil spôsob výkonu ochranného protitoxikomanického a protigemblerského liečenia uloženého odsúdenému F. N., nar. XX.XX.XXXX trestným rozkazom Okresného súdu Košice II. sp. zn. 3T/95/2015 zo dňa 24.9.2015 z ambulantnej formy na formu ústavnú.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po vyhlásení uznesenia sťažnosť, ktorú následne prostredníctvom obhajcu písomne odôvodnil, kde v písomných dôvodoch uviedol, že súd podľa jeho názoru nesprávne vyhodnotil výpoveď riaditeľa zariadenia v B. W.. X.. Má za to, že tento vypovedal, že liečbu dodržiava a jeho stav je stabilizovaný. Ďalej poukázal na to, že W.. Z., ktorá mala za spoločnosť H. H. navrhovať zmenu spôsobu výkonu liečenia, ani len osobne nepozná, pričom poukázal aj na značný časový rozostup medzi podaným návrhom a rozhodovaním o ňom, pričom medzitým ho navrhovateľka neliečila. Ďalej spochybnil výpoveď W.. Z., pričom nie je pravdou, aby sa nedostavoval dobrovoľne na kontroly, keďže sa stalo aj, že jej volal a písal na číslo a táto jeho snaha ostala bez odozvy. Liečenia sa poctivo zúčastňoval a aj sa ho chce zúčastňovať, avšak už nie u tejto pani psychiatričky, keďže už v Košiciach nerobí, a preto žiadal súd, aby ho poslal k inému psychiatrovi z Košíc, inak hrozí, že ostane bez lekárskeho dohľadu a starostlivosti a musel si sám nájsť lekára, aby sa podrobil súdnemu rozhodnutiu. Je preto toho názoru, že ambulantná liečba je postačujúca, preto navrhol, aby krajský súd napadnuté uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby

návrh na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia zamietol.

Krajský súd v Prešove ako súd sťažnostný na podklade takto riadne a včas podanej sťažnosti v zmysle ustanovenia § 192 ods. 1 Tr. poriadku preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku napadnutého uznesenia predchádzalo a dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného je dôvodná.

Podľa § 74 ods. 1 Tr. zákona, ak sa ochranné liečenie ukladá popri nepodmienečnom treste odňatia slobody, jeho výkon sa spravidla začína po nástupe výkonu trestu v ústave na výkon trestu. V ostatných

prípadoch sa ochranné liečenie vykonáva spravidla v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, prípadne ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie alebo v odôvodnenom prípade aj naopak. Ak dĺžka výkonu trestu odňatia slobody v ústave na výkon trestu nepostačí na splnenie účelu ochranného liečenia, súd môže rozhodnúť o jeho pokračovaní v liečebnom alebo ambulantnom zariadení.

Podľa § 446 Tr. poriadku, o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia rozhoduje na návrh prokurátora, obvineného, jeho zákonného zástupcu, osoby, ktorá by mohla za obvineného v jeho prospech podať odvolanie, alebo ak obvinený medzitým nastúpil alebo absolvoval uloženú odvykáciu alebo inú liečbu v niektorom zdravotníckom zariadení, na návrh ošetrojúceho lekára alebo aj bez takého návrhu súd, v ktorého obvode je liečebné zariadenie, v ktorom sa ochranné liečenie vykonáva, na verejnom zasadnutí; predtým musí byť odsúdený vylúchnutý.

Z pripojeného spisu Okresného súdu Košice II sp. zn. 3T/95/2015 tak, ako to konštatuje aj súd prvého stupňa v dôvodoch napadnutého uznesenia, je zrejmé, že ods. F. N. bol trestným rozkazom označeného súdu sp. zn. 3T/95/2015 zo dňa 24.09.2015, právoplatný dňa 15.10.2015, uznaný vinným pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zákona, za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov nepodmienečne so zaradením pre jeho výkon do výkonu trestu s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne mu bolo uložené podľa § 73 ods. 2 písm. c) Tr. zákona ochranné protitoxikomanické a protigamblerké liečenie ambulantnou formou. Predmetné liečenie mu bolo nariadené dňa 19.10.2015 vo výkone trestu odňatia slobody a po výkone trestu bolo nariadené dňa 18.01.2016 v Centre pre liečbu drogových závislostí. Výzva na jeho nástup v tomto zariadení mu bola adresovaná dňa 18.01.2016.

Následne súd zmenil dňa 17.02.2016 zariadenie na výkon ochranného liečenia s jeho výkonom u W. X. Z., PhD., ktorá priebežne súdu poskytovala správy o liečení odsúdeného, kde mimo iného uviedla, že odsúdený trpí paranoidnou schizofréniou, pričom matka odsúdeného mala podozrenie, že odsúdený užíva nejaké syntetické preparáty a pokračuje u neho gamblerká aktivita, na pravidelné kontroly sa dostavuje, ale pod supervíziou matky, chýba dostatočný náhľad a kritičnosť v rámci duševnej poruchy.

V správe zo dňa 07.12.2018 uvedeného zariadenia uviedla, že odsúdený

dochádza na kontroly pravidelne, že liečenie ambulantnou formou plní svoj účel a navrhla pokračovanie v tejto forme. V ďalšej správe zo dňa 23.01.2020 už uviedlo, že ochranné liečenie ambulantnou formou nenapĺňa svoj účel, spolupráca s odsúdeným je komplikovaná, na kontroly sa nedostavuje a vynechal liečbu, preto navrhujú zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia na ústavnú formu.

Súd prvého stupňa tiež správne zistil, že návrhom zariadenia H. H., s.r.o., so sídlom O. nad G. zo dňa 23.01.2020, kde sa odsúdený zúčastňoval ambulantného liečenia, konajúceho prostredníctvom W. W. Z., B., ambulantnej psychiatričky zariadenia, bola u odsúdeného navrhnutá zmena ochranného protitoxikomanického a protigamblerkého liečenia z ambulantnej formy na ústavnú formu. Návrh bol odôvodnený tým, že spolupráca s odsúdeným je komplikovaná, na kontroly sa nedostavuje, vynechal liečbu, ktorá bola nastavená na pravidelnej mesačnej báze s následkom tak závažného zhoršenia zdravotného stavu, že bol hospitalizovaný na 1. PK UNLP Košice. Z návrhu ďalej vyplýva, že obsah lekárskej správy bol vyhotovený W. X. Z., ktorá bola ošetrojúcou lekárkou odsúdeného, hoci bol na súd podaný W. Z..

Súd prvého stupňa postupom podľa § 446 Tr. poriadku nariadil vo veci verejné zasadnutie, na ktorom vykonal dokazovanie výsluchom odsúdeného, W. B. X. a W. X. Z., oboznámením sa so spisom Okresného súdu Košice II. sp. zn. 3T/95/2015, odpisom z registra trestov, výpisom z evidencie priestupkov, správou Psychiatrickej liečebne v Plešivci a správou Liečebného ústavu Predná Hora, na základe ktorého dospel k záveru, že u odsúdeného je dôvod na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia z ambulantnej formy na formu ústavnú, nakoľko podľa jeho názoru ambulantným výkonom ochranného liečenia zjavne nie je možné dosiahnuť jeho účel a nie je možné ani dosiahnuť dlhodobé zlepšenie zdravotného stavu odsúdeného.

Po preskúmaní obsahu spisu krajský súd konštatuje, že z procesného hľadiska boli dodržané všetky podmienky pre konanie a rozhodnutie o tomto návrhu. Konanie o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia bolo iniciované zdravotníckym zariadením, v ktorom odsúdený vykonával ambulantnú liečbu, nariadil verejné zasadnutie, na ktorom vypočul okrem iných osôb aj samotného odsúdeného. Miestne príslušným na konanie bol s poukazom na sídlo zariadenia H. Comfor, s.r.o. Okresný súd Vranov nad Topľou. Krajský súd sa preto zameril na skúmanie, či bola vykonaným dokazovaním dostatočne preukázaná potreba zmeny spôsobu výkonu ochranného liečenia na ústavnú formu.

V prvom rade je potrebné uviesť, že už samotné uloženie ochranného liečenia (či už ambulantného alebo ústavného) je zásahom do základných práv a slobôd dotknutej osoby, preto už len samotné uloženie a nariadenie ochranného liečenia musí byť dostatočným spôsobom odôvodnené a z vykonaného dokazovania musí nepochybne vyplývať na základe odborných znalostí a záverov, že len ochranné liečenie je spôsobilé dosiahnuť u osoby, ktorej sa ukladá, sledovaný cieľ, ktorým je, ako v prípade aj ďalších ochranných opatrení, v prvom rade ochrana spoločnosti. Ochranné liečenie možno uložiť buď v ambulantnej alebo ústavnej forme, podľa toho, aká intenzita pôsobenia na pacienta je potrebná na účelné a efektívne zabezpečenie ochrany spoločnosti zákon umožňuje súdu v odôvodnených prípadoch vzájomne zmeniť tieto formy liečenia. Rozhoduje o tom súd, v ktorého obvode je liečebné

zariadenie, v ktorom sa ochranné liečenie vykonáva (§ 446 <. ods. 1 Tr. poriadku). Dôvody môžu byť rôzne, napr. už nie je nevyhnutné osobu ústavne liečiť vzhľadom na zlepšenie jej zdravotného stavu, alebo naopak, ukázala sa potreba ústavnej liečby pre zhoršenie zdravotného stavu, čo môže byť spôsobené aj nedostatočným rešpektovaním liečebného režimu.

V prejednávanej veci bolo odsúdenému uložené ochranné protitoxikomanické a protigemblerské liečenie ambulantnou formou. Uložiť ochranné liečenie odporučili znalkyne W.. N. J. a W.. M. N., z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria v nimi podanom znaleckom posudku č. XX/XXXX, ktoré skúmali duševný stav obvineného, kde v záveroch okrem iného uviedli, že odporúčajú uložiť ochranné protitoxikomanické a protigemblerské liečenie „ambulantnou formou“ s tým, že ambulantná forma postačovala v čase vypracovania znaleckého posudku pre liečbu uvedených závislostí (na omamných a psychotropných látkach a na hazardných hrách), jeho psychiatrická diagnóza v podobe psychotickej schizofrénie bola v tom čase v remisii a jeho pobyt na slobode v tom čase nebol nebezpečný.

Počas priebehu ochranného liečenia, ako je to zrejmé z obsahu hore uvedených správ o priebehu liečenia, odsúdený sa liečenia od marca 2016 zúčastňoval pravidelne a vzhľadom na výsledky toxikologického skríningu aj plnilo svoj účel. V neskoršom období od októbra 2017 sa síce dostavoval do ambulancie, ale už pod dohľadom matky s oslabenou spoluprácou, napriek tomu však liečba plnila účel. Podľa ďalšej správy z novembra 2018 sa odsúdený opätovne podroboval liečbe pravidelne, aj keď síce pod dohľadom matky, kedy užíval aj špeciálny preparát s tým, že liečba stále plnila účel v takej forme, v akej sa vykonávala. Až z poslednej správy z 23.01.2020 vyplynuli výraznejšie problémy s dodržiavaním liečebného režimu, ktoré boli spojené predovšetkým s opakovanými absenciami odsúdeného v ambulancii na ošetrojúcim lekárom (W.. X. Z., B..) určených pravidelných kontrolách jeho zdravotného stavu a dodržiavania liečby, pričom závery tejto správy sú súčasne obsahom návrhu na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia.

Ďalej považuje krajský súd za potrebné uviesť, že v čase rozhodovania súdu prvého stupňa o návrhu zdravotníckeho zariadenia bol odsúdený umiestnený v zariadení psychiatrickej starostlivosti v B., a to od mája 2020, kde sa jednalo o dobrovoľnú liečbu, ktorému predchádzala hospitalizácia na psychiatrickom oddelení v UNLP v Košiciach, kde bol hospitalizovaný po tom, čo sa mu zhoršil psychický stav a správal sa agresívne k svojej matke. Na tomto oddelení sa mu ale stav zlepšil a stabilizoval, čo vo svojej výpovedi okrem samotného odsúdeného potvrdil aj W.. X., primár tejto psychiatrickej liečebne.

Tu je potrebné zdôrazniť, že pri tejto hospitalizácii sa jednalo v prvom rade o liečbu jeho základnej, primárnej psychickej choroby (trpí paranoidnou schizofréniou), nie liečbu závislostí (na omamných a psychotropných látkach, resp. patologickému hráčstvu tzv. gambling), vo vzťahu ktorým má uložené ochranné liečenie. Ani ošetrojúca lekárka W.. Z., hoci prednostne navrhovala zmenu spôsobu ochranného liečenia z ambulantnej na jej ústavnú formu, vo svojej výpovedi na verejnom zasadnutí kategoricky nevyhlásila, že za istých okolností by mohla fungovať aj ambulantná forma liečenia, keď na verejnom zasadnutí uviedla, že

u odsúdeného by bolo vhodné, aby s ním pracoval nejaký komunitný pracovník, o čo sa teraz aj v komunitnej psychiatrii systém usiluje, ale takýto systém v súčasnosti nefunguje. Ak by pokračovala ambulantná ochranná liečba, je potrebné, aby pokračovala v mieste trvalého bydliska a mala by byť zameraná aj na protitoxikomanickú liečbu.

Vzhľadom na tieto okolnosti, predovšetkým s poukazom na celkový doterajší priebeh ochranného ambulantného liečenia, keď počas jeho podstatnej časti odsúdený dodržiaval podmienky liečenia a zúčastňoval sa na liečení a problémy nastali prakticky posledný rok doterajšieho trvania ochranného liečenia, s poukazom aj na vyjadrenia samotného odsúdeného, ktorý prejavil záujem pokračovať v ambulantnej liečbe a poukázal (zo svojho subjektívneho pohľadu) na určité problémy pri komunikácii zo strany ošetrojúceho lekára a ním naordinovaných liečiv, účinky ktorých mali podľa neho negatívny vplyv na jeho zdravotný stav, ako aj výpoveď W.. Z. a W., primár tejto psychiatrickej liečebne sa javí rozhodnutie okresného súdu o zmene spôsobu ochranného liečenia z ambulantnej formy na ústavnú (aspoň na teraz) za predčasné.

Podľa názoru krajského súdu totižto dôkazy pre takéto rozhodnutie - v podobe lekárskej správy z priebehu liečenia, v ktorej sa navrhuje zmena spôsobu ochranného liečenia z ambulantnej formy na ústavnú a výpovede ošetrojúcej lekárky - nie je možné považovať - pre ustálenie skutkového stavu vo vzťahu k dôvodnosti takéhoto návrhu v prejednávanej veci minimálne v tomto štádiu dokazovania (pre záver o potrebe nariadenia ústavnej formy ochranného protitoxikomanického a protigemblerského liečenia odsúdenému) za úplné.

Je potrebné osobitne zdôrazniť, že pôvodným podkladom pre samotné uloženie ochranného liečenia („iba“ ambulantnou formou) bolo odporúčanie súdnych znalkýň (W.. N. J. a W.. M. N., z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria v znaleckom posudku č. XX/XXXX), v záveroch ktorého okrem iného skúmali duševný stav odsúdeného (vtedy obvineného).

Preto, obzvlášť za situácie, že sa navrhuje sprísnenie režimu ochranného liečenia na ústavnú formu, ktorá je spojená s obmedzením osobnej slobody odsúdeného a teda predstavuje výrazný zásah do základných práv a slobôd dotknutej osoby, sa z pohľadu krajského súdu v danom prípade javí ako vhodné, pre náležité zistenie skutkového stavu v posudzovanom prípade doplnením dokazovania prostredníctvom znaleckého skúmania z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria a to aktuálneho zdravotného stavu odsúdeného - aktualizovať posúdenie (stavu) povahy choroby diagnostikovanej u odsúdeného z hľadiska možností (formy ambulantnej, resp. ústavnej) jeho následnej liečby - a to v kontexte pôvodne uloženého ochranného protitoxikomanického a protigemblerského liečenia z dôvodu uvedeného v ust. podľa § 73 ods. 2 písm. c) Tr. zákona a teda, že odsúdený spáchal trestný čin násilnej povahy voči blízkej osobe alebo zverenej osobe a vzhľadom na osobu páchatela možno dôvodne predpokladať, že bude v násilnom konaní pokračovať.

V kontexte doposiaľ uvedeného nie je možné opomenúť ani tú skutočnosť, že od podania poslednej lekárskej správy a návrhu na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia dňa 23.01.2020 uplynula už doba približne 1 roka (9 mesiacov

v čase rozhodnutia súdu prvého stupňa), teda závery prezentované v tejto správe už nemusia zodpovedať aktuálnemu stavu.

Z uvedených dôvodov krajský súd postupom podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. poriadku zrušil napadnuté uznesenie a okresnému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol. jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.